

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ

Українська мова професійного спілкування з основами риторики
(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

підготовки бакалавр
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності 017 (ФКіС)
(шифр і назва напрямку)

факультет фізичної культури і спорту; післядипломної та заочної освіти

2018 рік

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: викл. М'ягкота І. В.

Навчальна програма затверджена
на засіданні кафедри української та іноземних мов
5 липня 2018 року
Протокол № 20

Завідувач кафедри української та іноземних мов

_____ доц. Романчук О. В.

Обговорено та рекомендовано Вченою радою
факультету післядипломної та заочної освіти
14 вересня 2018 року, протокол № 1

Голова ради _____ проф. Сидорко О.Ю.

ВСТУП

Навчальна програма вивчення нормативної навчальної дисципліни **“українська мова професійного спілкування з основами риторики”** складена відповідно до освітньо-професійної програми за спеціальністю «фізична культура і спорт».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «українська мова професійного спілкування з основами риторики» є сучасна українська мова, представлена двома функціональними стилями: науковим та офіційно-діловим, вимоги до складання й оформлення наукових текстів і ділових документів, а також словесна діяльність фахівців галузі.

Міждисциплінарні зв'язки: історія України, культурологія, політологія, педагогіка, психологія, філософія, вступ до спеціальності, теорія і методика обраного виду спорту.

Програма навчальної дисципліни складається з 2-ох змістових модулів; 3 кредитів

1. Риторика як предмет. Закони і жанри риторики.
2. Ораторське мистецтво у Стародавньому світі.
3. Ораторське мистецтво в Україні.
4. Усне ділове спілкування.
5. Практичні аспекти спортивної риторики.
6. Мова як суспільне явище
7. Науковий стиль фахового мовлення.
8. Українська термінологія галузі фізичної культури та спорту
9. Офіційно-діловий стиль. Документ як основний вид писемного ділового мовлення.
10. Документування в управлінській діяльності.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни **“українська мова професійного спілкування з основами риторики”** є ознайомлення студентів з нормами сучасної української мови, підвищення загальної та мовної культури майбутніх фахівців галузі фізичної культури та спорту, формування практичних навиків ділового усного та писемного спілкування, підвищення загальної мовної культури студентів, як носіїв української мови

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни **“українська мова професійного спілкування з основами риторики”** є навчити студентів основ ведення ділової документації та наукової роботи, сформувати навички усного та писемного ділового спілкування, сформувати базовий рівень володіння професійною мовою для засвоєння матеріалу галузевих дисциплін, підвищити рівень мовної культури майбутніх фахівців галузі фізичної культури та спорту; вивчити види ораторського мистецтва, стилі мовлення, опрацювати теорію ораторського мистецтва, ознайомити із критеріями культури мови, різновидами невербальної комунікації, з'ясувати ораторські вміння і навички у контексті професійної діяльності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- етапи розвитку української літературної мови, становлення термінології галузі фізичної культури та спорту
- державний стандарт на оформлення основних ділових документів
- вимоги до композиції наукових робіт
- основні мовні засоби нормування ділової документації та наукових текстів
- сутність та особливості основ риторики
- особливості міжособистісного спілкування
- закони і жанри риторики
- критерії культури мови
- практичні аспекти риторики
- вимоги до вживання риторичного слова у спортивній сфері
- методичку та етапи підготовки промови
- риторичні комунікативні ситуації у спортивній сфері

- ораторські прийоми у літературній мові
- загальні вимоги до усного професійного спілкування
- мовленнєвий етикет українського народу

уміти:

- володіти нормами літературної мови
- складати ділові папери
- оформити результати власних наукових досліджень
- користуватися фаховими навчальними та довідниковими виданнями, різними видами словників
- формувати власні ораторські уміння та навички
- володіти риторичними навичками оратора
- удосконалювати ораторські уміння та навички у контексті професійної діяльності
- володіти основами техніки мовлення
- фахово спілкуватися, послуговуватися набутими знаннями у повсякденному житті

Для вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

1. Риторика як предмет. Закони і жанри риторики
2. Ораторське мистецтво у Стародавньому світі
3. Ораторське мистецтво в Україні
4. Усне ділове спілкування
5. Практичні аспекти риторики

Змістовий модуль 2.

1. Мова як суспільне явище.
2. Культура усного професійного мовлення.
3. Науковий стиль фахового мовлення.
4. Офіційно-діловий стиль. Документ як основний вид писемного ділового мовлення.
5. Українська термінологія галузі фізичної культури та спорту.

3. Рекомендована література

Основна

Модуль 1

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Риторика. – Львів, 2001.
2. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.
3. Богдан С. К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність. — К., 1998.
4. Бутенко Н. Ю. Комунікативні процеси у навчанні: Підручн. – Вид. 2-ге, без змін. – К.: КНЕУ, 2006. – 384 с.
5. Вандишев В. М. Риторика: екскурс в історію вчень і понять: Навч. посібн. – К: Кондор, 2006. – 264 с.
6. Ільченко І.І. Основи риторики: Навчальний посібник. – Запоріжжя, ЗНУ, 2010. – 82 с. 5.
7. Корняка О. Мистецтво гречності. – К., 1995.
8. Культура української мови: Довідник / За ред. В. Русанівського. – К., 1990.
9. Коваленко С. М. Сучасна риторика: Навчально-практичний посібник. – Тернопіль: Мандрівець, 2007. – 184 с.
10. Колотілова Н. А. Риторика: Навч. посібн. – К.: Центр учб. літератури, 2007. – 232 с.
11. Кравець Л. В. Риторика як класична основа системи освіти європейських народів // Рідні джерела. — 2000. — № 4. Кравець Л. В. Риторика від джерел до сучасності // Укр. мова і л-ра. — 2000. — № 5.

12. Мацько Л.І., Мацько О.М. Риторика: Підручник. – К.: Вища школа, 2006. – 310 с. 7.
13. Навчальний посібник з курсів «Основи риторики» і «Професійна риторика» / Укл. І. Гузенко. – Львів: ЛДУФК, 2006. – 76 с.
14. Онуфрієнко Г. С. Риторика: Навч. посібн. – К.: Центр учб. літератури, 2008. – 592 с.
15. Олійник О. Б. Основи ораторської майстерності: Навч. посібн. – К.: Кондор, 2010. – 181 с.
16. Олійник О. Б. Риторика: Навч. посібн. – К.: Кондор, 2009. – 170 с.
17. Олійник О. Б. Сучасна ділова риторика: Навч. посібн. – К.: Кондор, 2010. – 166 с.
18. Програми з курсів «Основи риторики» та «Професійна риторика» / Укл. І. Гузенко. – Львів: ЛДУФК, 2006. – 148 с.
19. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. – Львів, 2001.
20. Риторика: Навч.-метод. посібн. з курсів «Основи риторики» та «Професійна риторика» / Укл. Гузенко І. І. – Львів, 2014. – 328 с. `
21. Сагач Г. М. Риторика. – К., 2000.
22. Сагач Г. М. Золотослів. –К., 1993.
23. Стельмахович М. Український мовленнєвий етикет // Народознавство. – 1997. – № 38.
24. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1986.
25. Чак Є. Мовний етикет: «Щасливенько!» // Дивослово. – 1998. – № 10.

Модуль 2

1. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – К.,1990.
- Українська ділова і фахова мова: практичний посібник на щодень / М. Д. Гінзбург, І. О. Требульова, С. Д. Левіна, І. М. Корпіловська; За ред. М. Д. Гінзбурга. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: ІНКОС, 2017
2. Ділова українська мова: Посібник для студентів вузів/ За ред. Н.Бабич. – Чернівці, 1996.
3. Коваль А.П. Культура ділового мовлення. – К.,1982.
4. Коваль А.П. Ділове спілкування. – К.,1992.
5. Культура української мови: Словник-довідник. – К.,1990.
6. Мацюк З., Станкевич С. Українська мова професійного спілкування: Навчальний посібник 4-те вид. – К., 2012.
7. Мацько Л., Кравець Л. Культура української фахової мови: Навчальний посібник. – К., 2007.
8. Мозговий В. І Українська мова у професійному спілкуванні. Модульний курс . 4-те вид., Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2017.
8. Паламар Л.М., Кацавець Г.М. Мова ділових паперів. – К.,2000.
10. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української літературної мови. – Тернопіль, 2000.
11. Українська мова за професійним спрямуванням. Практикум. Навчальний посібник/ За ред. Г. В. Симоненко.
12. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення: Підручник. – К.,2009.
13. Шевчук С. В. Українське ділове мовлення: Навчальний посібник. – К., 2008.

Додаткова

Модуль 1

1. Кочан І. Лінгвістичний аналіз тексту. —Л., 1999.
2. Кульч З. Риторичний словник. – К., 1997.
3. Мацько Л. І. Лінгвістична риторика // Наука і сучасність. — К., 1999.
4. Овчиннікова А.П., Хаджирадева С.К. Основи ораторської майстерності в умовах конфліктної взаємодії: Навчальний посібник. – Одеса: Пальміра, 2005. – 179 с.
5. Риторика: Загальна та судова. – К., 2002.
6. Савенкова Л. О. Комунікативні процеси у навчанні: Навч. посібник. – К.: КДЕУ, 1996.
7. Савенкова Л. О. Педагогічне спілкування: Навч. посібник. – К.: КДЕУ, 1997.
8. Сагач Г.М. Ділова риторика: мистецтво риторичної комунікації. – К.: Зоря, 2003. – 250 с. 10.
9. Сагач Г. М. Похвальне красномовство. – К., 1996.

10. Хоменко І.В. Еристика: мистецтво полеміки. – К.: Юрінком інтер, 2001. – 192 с.
11. Чмут Т. К. Культура спілкування. Навч. посібник – Хмельницький: ХІРУП, 1996.
12. Чулінда Л. І., Ларимський І. С. Риторична майстерність. – К., 2000.

Модуль 2

1. Антисуржик / За ред. О. А.Сербенської. – Львів, 1995.
2. Ботвина Н.В. Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділового спілкування. – К., 2000.
3. Дороніна М. Культура спілкування ділових людей. – К., 1998.

Інформаційні ресурси

Модуль 1

1. Онуфрієнко Г.С. Риторика: <http://nashaucheba.ru/v56330/%D0>
2. Риторика загальна та судова: Навч. Посіб. / С.Д.Абрамович, В.В.Молдован, М.Ю.Чикарькова: <http://pravouch.com/page/ritorika/ist/ist-23—idz-ax296—nf-22.html>
3. Мацько Л.І., Мацько О.М. Риторика: Підручник. libfree.com/114950447_ritorikavitchiznyana_ritorika.html
4. Колотілова Н.А. Риторика: Навчальний посібник. <http://pidruchniki.ws/15840720/ritorika/ritorika - kolotilova na>
5. Ткаченко Л.П. Риторика як компонент освіти в давньому Римі http://www.nbu.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Pfto/2010_9/files/pd910_03.pdf
6. Ораторське мистецтво (Н.П.Осіпова, В.Д.Воднік та ін.) <http://books.br.com.ua/themes/7/322>
7. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Риторика»: http://sites.znu.edu.ua/bank/index.php?action=url/view&url_id=1199

Модуль 2

1. Українська мова професійного спілкування: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів: [k106.khai.edu>loadliterature>filename](http://k106.khai.edu/loadliterature/>filename)
2. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник / За ред. Н. Д. Бабич. <http://194.44.152.155/elib/local/sk718399.pdf>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит

5. Засоби діагностики успішності навчання

Увесь програмний матеріал опрацьовується на практичних заняттях, під час самостійної роботи студента під керівництвом викладача чи самостійно в позааудиторний час.

Контроль роботи студента, оцінка його знань проводиться у вигляді:

- відповідей на практичних заняттях
- контрольних робіт
- реферату
- термінологічного словника
- укладання документів
- виголошення промови
- іспиту.

Методи оцінювання:

Модуль 1

1. оцінювання відповідей на практичних заняттях (30 балів)
2. контрольна робота (5 балів)
3. бали за реферат (5 балів)
4. виголошення промов (5)
5. конспект тез (5)

Модуль 2

1. оцінювання відповідей на практичних заняттях (30 балів)
2. контрольна робота (10 балів)
3. термінологічний словник (4 бали)
4. укладання документів (6)

Екзаменаційні вимоги

1. Розкрити суть першого та другого питання білету. *Час підготовки 10 хвилин. (34 бали)*
2. Скласти документ. *Час підготовки 5 хвилин. (16 балів)*

Теоретичні питання

1. Мова як суспільне явище.
2. Основні функції мови.
3. Основні етапи розвитку української літературної мови.
4. Українська національна та літературна мова. Основні ознаки літературної мови.
5. Тенденції та проблеми розвитку української мови на сучасному етапі.
6. Поняття мовної норми. Види мовних норм.
7. Культура мови та культура мовлення. Комунікативні ознаки культури мовлення.
8. Види і жанри усного професійного мовлення.
9. Основні норми усного професійного мовлення.
10. Словник як джерело інформації. Роль словників у підвищенні мовної культури.
11. Мовний етикет сучасної науки, ділових стосунків та повсякденного спілкування.
12. Проблема чистоти мови в українському діловому мовленні.
13. Суржик і сленг як мовні проблеми.
14. Функціональні стилі сучасної української літературної мови.
15. Науковий стиль. Сфера поширення, система мовних засобів, підстилі, жанри реалізації.
16. Публіцистичний стиль. Сфера поширення, система мовних засобів, підстилі, жанри реалізації.
17. Офіційно-діловий стиль. Сфера поширення, система мовних засобів, підстилі, жанри реалізації.
18. Художній стиль. Сфера поширення, система мовних засобів, підстилі, жанри реалізації.
19. Розмовний стиль. Сфера поширення, система мовних засобів, підстилі, жанри реалізації.
20. Конфесійний та епістолярний стилі. Сфера поширення, система мовних засобів, підстилі, жанри реалізації.
21. Текст як основна форма існування наукових знань.
22. Мовностилістичні особливості та структура наукових робіт. *(анотація, тези, конспект, відгук, рецензія, курсова та дипломна робота, реферат, стаття).*
23. Основні правила оформлення бібліографії.
24. Загальні відомості про дисертаційне дослідження.
25. Документ, його функції. Класифікація документів.
26. Поняття реквізит, основні реквізити документів.
27. Загальні вимоги до оформлення та особливості мови ділових паперів.
28. Характеристика найуживаніших документів. Вимоги до їх змісту та оформлення.
29. Лексичні норми ділового мовлення. Особливості вживання синонімів, паронімів у діловому спілкуванні.
30. Синтаксичні норми ділового мовлення.
31. Морфологічні норми ділового мовлення.
32. Документи щодо особового складу (заява, автобіографія, резюме, характеристика).
33. Документи колегіальних органів (протокол, витяг з протоколу).
34. Довідково-інформаційні документи (види листів, довідка, службова записка, оголошення, запрошення).
35. Обліково-фінансові документи (доручення, розписка).
36. Документи з господарсько-договірної діяльності (договір).
37. Поняття «термін», «термінологія».
38. Становлення та розвиток української наукової лексики.

39. Основні способи термінотворення в українській мові.
40. Шляхи поповнення української наукової термінології.
41. Національні та запозичені терміни в українській науковій термінології
42. Основні тенденції розвитку, стандартизації та уніфікації української наукової лексики.

Практичні завдання

Студент повинен уміти складати згідно чинних вимог такі документи: *заява, автобіографія, резюме, характеристика, протокол, витяг з протоколу, довідка, службова записка, оголошення, запрошення, доручення, розписка, лист прохання, лист нагадування, пояснювальна записка, договір*

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота			
Модуль №1	Модуль №2	Іспит	100 (max)
50	50	50	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		<u>для екзамену</u>
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
68-74	D	задовільно
61-67	E	
35-60	FX	незадовільно
0-34	F	